

Dkt. Elaine Phillips, Fasihi ya Agano la Kale, Hotuba ya 27, Iligawanya Yuda na Israeli hadi Wakati wa Ahabu na Eliya

© 2024 Elaine Phillips na Ted Hildebrandt

Naam, huu unaonekana kama wakati mwafaka wa kuanza. Kuna utulivu kidogo katika mazungumzo. Amani ya Kristo iwe nawe.

Huu ni wiki nzuri tunayoingia, ambayo tunaweza kutumia muda kuitafakari tena, na tunatumaini kwa kiwango kikubwa sana, aina ya mambo yaliyotokea yapata miaka 2,000 iliyopita kwa niaba yetu ya milele. Kuanzia hapo, kurudi kwenye mambo ya kawaida, moja ya mambo ambayo mimi hufanya kwa kawaida na karatasi hizi ni kuzirudisha ninapozisoma. Na sababu ya kutoa tangazo hilo katika suala hili ni rafiki yako, mwenzako mwenzu, au chochote kile ambacho kinaweza kupata karatasi yake iliyoandikwa.

Usianze kufikiria, amepoteza langu. Sijapata nafasi bado. Wakati huu, ninasoma karatasi zilizoandikwa kwanza.

Ninazifanya kwa vikundi, kwa hivyo Mithali 25 iko karibu kukamilika. Lakini itachukua kama wiki moja na nusu kabla ya zote kukamilika, lakini nitawarudishia baadhi yake leo na kadri wiki inavyosonga. Lakini tena, ili msifikirie kwamba nimeenda na kupoteza zenu kwa namna fulani.

Ikiwa hilo litatokea, tutajua baada ya wiki moja na nusu ikiwa hilo ni kweli. Zaidi ya hayo, sidhani kama kuna chochote ninachohitaji kukukumbusha kuhusu matangazo. Samahani, hebu tuimbe kitu ambacho ni cha zamani na tunachokijua.

Sawa? Zaburi 133 pamoja tunapoanza.

Baba yetu uliye mbinguni, umetubariki sana. Umetubariki kwa baraka zote za rohani katika ulimwengu wa roho kupitia Kristo.

Na tunaomba kwamba mioyo yetu ipate joto tena, ikiwaka kwa hamu ya kukupenda zaidi, kukujua zaidi. Baba, tunajua kuna mambo mengi yanayotusumbua. Tunajua shughuli nyingi, magonjwa kwa baadhi ya watu, kukatishwa tamaa, na wasiwasi.

Tafadhali tusaidie kuwaleta wale chini ya msalaba tena na tujue kwamba wewe unatosha kabisa kukidhi mahitaji yetu ambayo tunashukuru sana kwayo. Tufundishe leo, Bwana. Tunaomba kwamba neno lako liwe hai kwa kila mmoja wetu.

Baba, tunajua una masomo ya kutufundisha. Mioyo yetu na iwe sikivu. Baba, tungeomba si kwa ajili yetu tu bali pia kutusaidia kuwa na mioyo inayofikia ulimwengu uliovunjika.

Tunawaomba wale wanaopambana kwa ajili ya maisha yao katika sehemu mbalimbali za dunia kutokana na uadui, njaa, na mambo mengine yote yanayowasumbua. Kwa roho yako, Bwana, tafadhali timiza mahitaji yao. Wasaidie watu wako kuwa taa za mwanga katika mazingira hayo.

Tunawaomba wanaume na wanawake katika jeshi letu ili uwalinde pia. Bwana, katika mambo haya yote, tunakubali kwamba wewe ndiye bwana wa ulimwengu, na kwa hivyo tuna ujasiri wa kuwaomba. Kwa jina la Yesu, amina.

Naam, tutaendelea, kumaanisha tutarudi kwenye historia. Tunapaswa kupitia kidogo tu kwa sababu, ni wazi, tumetumia wiki iliyopita tukizungumzia kuhusu fasihi ya hekima pamoja na Sulemani. Kwa hivyo, turudi nyuma.

Kwanza kabisa, tangu mwanzo, kipindi cha waamuzi. Kwa nini ninarudi nyuma kiasi hicho? Kwa sababu muundo uleule ambao tutauona katika nyenzo za leo ulikuwa mmoja uliokuwa umethibitishwa vizuri wakati huo. Watu walikuwa na moto kwa ajili ya Bwana, kisha wakaasi, na kisha Mungu akawaletoa ukandamizaji, na kisha kwa sababu hiyo, wakamrudia.

Aliwatumia wakombozi, lakini unakumbuka mzunguko huo uliendelea kujirudia? Ni aina ya mzunguko huo wa asili ya mwanadamu, na tutaona hilo likiendelea. Tulizungumzia kuhusu mpito wa kwenda kwenye ufalme, Samweli akiwa nabii muhimu katika shughuli hii yote, na kisha mfalme wa kwanza akiwa Sauli, lakini bila shaka, chaguo la Mungu la Daudi kwa sababu Sauli hakuwa mtiifu kwa njia kadhaa. Daudi ndiye atakayekuwa mfalme, na ni nasaba ya Daudi ndiyo inayoanzishwa.

Sasa, kwa nini nirudi nyuma hadi hapa? Kama nilivyosema, tumekuwa na wiki moja tu tukizungumzia mambo mazuri katika Mithali na maswali yanayotatanisha katika Mhubiri na Ayubu, na baada ya kupitia njia hiyo katika fasihi ya hekima, tunapaswa kujirudisha katika kufikiria historia sasa. Kwa hivyo, natumai unapenda historia. Namaanisha, ninafurahia fasihi ya hekima, lakini historia ni ya kufurahisha sana, na kuna mambo mengi ya kujifunza kutokana na hilo pia.

Kwa hivyo, kwa vyovyote vile, hapa kuna swali la mapitio kwako. Ili tu kujirudisha nyuma kwa wiki moja na nusu, Mungu aliamua kuondoa sehemu kubwa ya ufalme kutoka kwa nyumba ya Daudi kwa sababu hii ni chaguo nyingi; dhambi ya Daudi na Bathsheba haikuwa na msamaha. Hakukuwa na wana waliobaki baada ya kifo cha Sulemani.

Vipi kuhusu tatu? Sulemani alitoa utajiri wake mwingi kupita kiasi kwa malkia wa Sheba. Au D, Sulemani alijenga madhabahu kwa miungu ya kigeni ili kuwafurahisha wake zake, lakini haikumpendeza Bwana . Hilo ni jambo lisilo na shaka, sivyo? Utachagua nini? D. Je, kuna mtu yeyote atakayempinga Chris? Ndiyo, ni D. Loo, hilo lilitakiwa kutokea pamoja.

Samahani kwa hilo. Nimesahau kufanya hivyo. Kwa vyovyote vile, ndio, tuliona katika 1 Wafalme 11 kwamba kinachotokea hapa ni kwamba Sulemani, licha ya hekima yake, kwa sababu Mungu alimpa hekima nyingi, licha ya hilo alikuwa na mapungufu yake ya kibinadamu, na alifanya ushirikiano, hasa ushirikiano wa kisiasa, na miji mikuu ya kisiasa, tumesema, ilikuwa wake na masuria, na kwa bahati mbaya aliruhusu moyo wake kuwafuata.

Aliwajengea madhabahu, na Bwana akamjulisha mara mbili, mara moja katika ndoto na kisha pia kupitia Ahiya, nabii kutoka Shilo. Hapo ndipo tulipoacha. Kwa hivyo, kwanza kabisa, mgawanyiko, uasi wa Sulemani, na nimezungumzia hilo tu.

Unaweza kurudi nyuma na kuangalia vitu hivyo tayari, na kisha nabii huyu, ambaye anamjia Yeroboamu, mwana wa Nebati, na kumwambia, Mungu atachukua makabila kumi kutoka kwa nasaba ya Daudi, kutoka kwa mwana wa Sulemani, na kukupa wewe. Kwa hivyo hapo ndipo tulipoacha mambo mara ya mwisho. Sasa, tunapoanza na 1 Wafalme 12 na kuendelea hadi 19, tunatumaini, tutafika mbali leo kwa kufanana na historia; kuna mambo ambayo tunahitaji kuwa nayo kama taarifa ya msingi.

Kwa hivyo hapa tunaendelea na taarifa za msingi. Sasa tutakuwa na ufalme wa kaskazini na ufalme wa kusini. Na kwa njia, kadri maelezo ya mihadhara yanavyoendelea katika siku zijazo, nitasema N na S ili kutusaidia kutofautisha kati ya watawala mbalimbali.

Kama umesoma baadhi ya maneno, unajua kwamba majina yanaweza kuwa ya kutatanisha sana. Kuna wafalme wa jina moja kaskazini na kusini, na hilo linachanganya kidogo. Kwa hivyo, tutajaribu kutatua hilo kwa kusema kaskazini na kusini, N na S. Hata hivyo, maandiko yenyewe yana majina yao ya kinachoendelea katika kila moja ya falme hizi tofauti.

Kwa hivyo, kwa ajili ya marejeleo ya baadaye, tunapozungumzia ufalme wa kaskazini, kwamba kuanzia sasa na kuendelea kwa kawaida itakuwa Israeli. Tumekuwa tukifikiria Israeli kama kundi zima, wazao wote wa Yakobo wanawapiga Israeli. Lakini sasa, ufalme wa kaskazini utaitwa Israeli kimsingi, si kila wakati, bali kimsingi.

Ufalme wa kusini utakuwa Yuda kwa sababu kabila la Yuda ndilo kitovu cha ufalme wa kusini. Sasa, baada ya kusema hivyo utahitaji kukumbuka kwamba ufalme wa

kaskazini pia mara nyingi huitwa Efraimu. Unajua kwa nini? Je, kuna yeyote anayetaka kukisia? Hili si swali la balagha.

Kwa nini ufalme wa kaskazini uitwe Efraimu? Au turudi nyuma. Efraimu ni nani? Chelsea. Kweli, mwana wa Yusufu ambaye atainuliwa hadi ukuu, kwa kweli anaitwa Manase, Efraimu, lakini unakumbuka kwamba kuvuka mikono, sivyo? Kwa hivyo, Efraimu atakuwa mwana mashuhuri hapa na atakuwa kabila kuu.

Sio lazima kwa ukubwa, Manase anapata kila aina ya ekari, lakini Efraimu ndio kabila linalotawala. Kwa hivyo, kumbuka hilo. Ni kama kusema, sawa, hilo pamoja na lile linalofuata.

Unajua, mara nyingi, nchi za kigeni zinaporejelea Marekani, hazisemi Marekani. Wanaweza kusema Washington, DC inasema, au kitu kama hicho. Kwa hivyo, ni mojawapo ya maeneo haya maarufu ambayo yanakuwa mwakilishi kwa namna fulani wa chombo kizima cha kisiasa.

Hilo litakuwa kweli si tu wanapotumia neno Efraimu, bali pia litakuwa kweli wanapotumia neno Samaria. Kama tutakavyoona leo, Samaria hatimaye itakuwa mji mkuu wa ufalme wa kaskazini. Haianzii hapo, lakini itakuwa mji mkuu.

Mara nyingi, hasa katika manabii, unaposoma manabii, hawatasema Israeli, Israeli kila mara. Watauita ufalme huu wa kaskazini Efraimu na wakati mwingine Samaria, na hiyo itawakilisha ufalme mzima wa kaskazini. Kama nilivyosema, kusini kwa kawaida huitwa Yuda.

Hapa kuna jambo lingine unalotaka kukumbuka kuhusu mambo muhimu yatakayotokea katika wiki moja na nusu ijayo kwetu, miaka 200 na miaka kadhaa kwa ajili yao. Samahani. Kwanza kabisa, kama nilivyosema muda mfupi uliopita nilipozungumzia kuhusu Samaria, mji mkuu utabadilika kuelekea kaskazini.

Tutaangalia ikitokea baada ya muda mfupi. Kwa hivyo usifikirie hata kidogo kwamba kuna utulivu katika suala la mahali ambapo mji mkuu upo. Una angalau maeneo matatu; baadhi ya watu wanapendekeza maeneo manne yanayowezekana.

Ingekuwa kama vile Washington, DC inaposhambuliwa, mambo yanahamia ndani kidogo, labda Philadelphia, sawa? Kwa hivyo ingekuwa hivyo. Ilhali kusini, Yerusalemu huwa mji mkuu kila wakati. Hata wanaposhambuliwa, na kutakuwa na matukio kadhaa wakati hilo litatokea, Yerusalemu inadumisha nafasi yake kama mji mkuu.

Pia, inaonyesha kutokuwa na utulivu, uwezekano wa kutokuwa na utulivu. Tutakuwa na mabadiliko ya nasaba mara kwa mara, na utahitaji kushikilia hilo pia. Kaskazini, nitataja nasaba nne kuu tunapozungumzia miaka hii ya kaskazini, miaka ya ufalme,

katika wiki ijayo hivi. Kwa kweli kuna zaidi ya hayo, lakini ninataka ujue nasaba nne kuu, na kwa hivyo tunapopitia kila moja, tutazizungumzia.

Hilo mara moja linazungumzia kuhusu kutokuwa na utulivu, sivyo? Na katika usomaji wako wa leo, hakika umeuona. Kuna nyakati ambapo kuna mambo mengi ya kukasirika, hasa Mfalme wa Kwanza 16, kwamba watu ni, namaanisha, kuna vita vya wenyewe kwa wenyewe vinavyoendelea na watawala wa kijeshi wakichukua madaraka. Inasikika kama ya kisasa, sivyo? Sio lazima kwetu, bali katika sehemu zingine za dunia.

Daudi siku zote, au samahani, ni nasaba ya Daudi ambayo siku zote ni ukoo tulionao kusini. Isipokuwa na ubaguzi mmoja mdogo ambao tutazungumzia tutakapomfikia. Jina lake ni Athalia, na ni mwanamke mwovu, lakini tutazungumzia hilo baadaye.

Vinginevyo, ni nasaba ya Daudi. Jambo la tatu ambalo ningependa ulikumbuke ni kwamba, tena, tunazungumzia muhtasari wa takriban miaka 200 katika hatua hii. Lakini kwa sababu ya topografia yake, hapa ndipo jiografia inakuwa ya kuvutia tena.

Kumbuka, tumezungumzia umuhimu wa jiografia katika miktadha mbalimbali. Hapa, ni muhimu tena. Wakati ufalme wa kaskazini, hasa baada ya kuhamisha mji mkuu wake hadi Samaria, nami nitaangalia ramani baada ya muda mfupi, umeufungua kwa ushawishi wa kigeni.

Kwa sababu topografia ni rahisi zaidi, na kwa hivyo watu wa huko hawajatengwa sana, mambo haya yanazidi kubadilika, athari hizi mbaya kutoka kaskazini. Kwa hivyo, endelea na hilo. Hilo litakuwa muhimu kwetu.

Maswali? Je, ninazungumza Kiingereza hadi sasa? Hiyo ni faraja. Sawa, tuendeleo. Hapa kuna ramani yetu.

Unaweza kupata ramani hii katika sehemu ya marejeleo ya maktaba, Atlasi ya Biblia ya NIV, au kitu kingine chochote kama hicho. Tafuta ramani inayozungumzia ufalme uliogawanyika ikiwa unahitaji kupitia mambo haya kwa sababu kuna mambo muhimu ambayo tunataka kuyaandika. Haya basi, kwanza kabisa.

Makabila ya Kaskazini, kwa ujumla, kuna nini hapa, na bila shaka, itakuwa watu hawa hapa, makabila mawili na nusu pale, karibu wataenda upande wa kaskazini. Sasa, ikiwa umesoma makala ya leo kwa makini, kuna watu kutoka makabila hayo ya kaskazini ambao wamesikitishwa sana na kile ambacho Yeroboamu anafanya hivi kwamba watakuja kusini. Lakini kwa ujumla, makabila yetu ya kaskazini yatakuwa hapa juu, na kisha ni Yuda hapa.

Benjamin na utakumbuka maeneo ya kikabila niliyokulazimisha kuyakariri; Benjamin amekwama katikati, daima amekwama katikati. Na hilo linatupeleka kwenye sehemu

yetu ya pili, eneo la mpaka, kwa sababu eneo la mpaka litabadilika-badilika. Tena, ikiwa umesoma nyenzo za leo, unajua kwamba kuna nyakati ambapo Kusini itakuwa na nguvu kidogo, na watasukuma kaskazini.

Na kwa kweli, Abiya atasonga mbele sana kaskazini kiasi kwamba atapita hata zaidi ya Betheli. Lakini kisha itarudi kusini tena. Katika hali za kisasa, jambo hilo hilo hutokea.

Angalia kinachoendelea katika sehemu zingine za dunia, ambapo kuna vita na mizozo, daima kuna mipaka inayobadilika-badilika. Haibaki vile vile. Jambo lile lile linaendelea hapa.

Kidokezo cha tatu, tena, nikiangalia ramani. Hapa kuna Betheli, hapa kuna Dan, nini kilitokea pale? Mojawapo ya mambo yanayosumbua zaidi kutokana na mgawanyiko katika ufalme ni kile kilichotokea Betheli na Dan. Ndiyo, Chelsea? Ndiyo, ni kuanzishwa kwa ndama wa dhahabu, sawa? Sasa, ninakufanya uangalie ramani pamoja na hili baada ya muda mfupi. Tutaangalia baadhi ya mambo mengine baadaye kidogo.

Lakini hapa una makabila haya yote ambayo tumekuwa tukizungumzia. Walitakiwa kufanya nini mara tatu kwa mwaka kama watu wa Mungu, kama watu wa agano? Walipaswa kufanya nini mara tatu kwa mwaka? Hii inarudi kwenye Torati. Siwezi kusahau Torati.

Katie? Ndiyo, walitakiwa kwenda kuhiji Yerusalemu kwa ajili ya sherehe hizo tatu muhimu. Sasa, simama tu na ufikirie kwa muda. Tuseme unaishi, sawa, tuseme unaishi Yezreeli, ambayo iko hapa hapa, ambayo tutaifikia hivi punde.

Kwenda Yerusalemu ni safari ndefu na ngumu. Itakuchukua siku mbili na nusu, tatu, na sasa ni eneo la adui. Au tuseme unaishi Kadeshi au Hazori.

Kwenda Yerusalemu kutakuwa sawa: safari ndefu zaidi, labda ya siku nne. Je, si rahisi kuchukua vitu vyako na kwenda Dani na kuabudu? Kile ambacho Yeroboamu amefanya ni kuunda dini inayowavutia watafutaji. Loo, huna haja ya kwenda Yerusalemu, njoo hapa tu.

Hawa ndio miungu yenu waliowatoa Misri, wakielekeza kwenye ndama wa dhahabu. Ukiitazama ramani, inaeleweka zaidi. Itakuwa rahisi.

Lakini kama nitakavyokuambia baadaye, kwa sababu nitasema mara mbili, hapa na pale, ni ukweli utakaotuweka huru, kutokuwa na raha na kutokuwa na raha. Na watu walipoambiwa waende Yerusalemu na kumtii Bwana, ndivyo agano linavyosema, Kumbukumbu la Torati sura ya 12, pamoja na sehemu zingine. Walitakiwa kufanya hivyo badala ya kufurahia aina rahisi ya dini.

Kwa hivyo, kwa vyovyote vile, Betheli na Dan na maeneo hayo ni muhimu, na yana somo muhimu sana. Ndiyo, Rebeka? Ndiyo, swali ni, kwa nini kujenga ndama wa dhahabu? Kwa nini usiwe na hekalu? Inaonekana alikuwa na hekalu pia, na pia ana madhabahu kwa sababu unaposoma habari hiyo yote kuhusu kugawanyika kwa madhabahu, na tutaangalia hilo katika sura ya 13 baada ya muda mfupi, ana baadhi ya mapambo hayo hapo. Yeye, kama unavyojua, huwateua makuhani wasio Walawi, kwa hivyo ana kila kitu kinachoonekana, naam, kinaonekana kizuri, si sawa.

Ndama wa dhahabu ana mfano, bila shaka. Mfano ni upi? Ni kile Haruni alichofanya. Kama tulivyosema tulipozungumzia hali ya Haruni, huenda Haruni hafanyi sanamu ya Misri.

Anadhani, angalau kama tutasoma Kutoka 32 kwa usahihi, kwamba ameweka uwakilishi wa Yahweh mwenyewe. Na hilo litafanya iwe rahisi kwa watu kufikiria na kuabudu. Unajua, ni hili linalofanya iwe jambo rahisi ambalo ni la kisiri sana.

Sasa, huenda hilo ndilo linaloendelea kwa Yeroboamu. Ningependekeza kwamba kuna jambo lingine linaloendelea pia kwa sababu kunaweza kuwa na ushawishi wa kigeni wa Wakanaani unaoingia katika hili. Ndama huyo alikuwa na uhusiano mkubwa na ibada ya Baali, na ibada ya Baali si ngeni kwa watu hawa kwa wakati huu.

Kwa hivyo, ni ndefu na ngumu, lakini hilo lingekuwa jibu langu la haraka. Ni swali zuri. Hebu tuangalie miji mikuu iliyo kaskazini, kwa sababu itakuwa muhimu pia.

Mambo yanaanza Shekemu. Hilo liko hapa. Na, bila shaka, tunajua kwamba Shekemu ina historia ndefu na ya kitamaduni, ya kweli, na yenye heshima hapa kwa sababu hapo ndipo Ibrahimu alipoingia katika nchi hiyo kwa mara ya kwanza, na mambo mengine yatatokea, kama vile upya wa agano.

Kwa hivyo, Shekemu ni muhimu. Kutakuwa na muda mfupi ambapo itahamia Tirza. Muda mfupi tu.

Na sababu inaonekana kuwa, ingawa unapaswa kusoma kati ya mistari ili kuelewa hili, sababu inaonekana kuwa Shishaki, yule farao kutoka Misri, anapokuja kuvamia, sio tu kwamba anafanya maisha kuwa magumu kwa kusini na Yerusalemu, bali pia anaenda kushambulia Shekemu. Tunajuaje hilo? Tunalijua kutokana na kusoma vitu vyake, vitu alivyoacha Misri. Huenda hilo ndilo lililowalazimisha watu kwenda Tirza.

Haionekani kuwa mbali, lakini iko mbali vya kutosha na imejitenga zaidi. Ni eneo salama kwa muda. Ni eneo salama kwa muda.

Na kisha, katika matukio ambayo tutaona katika yapata, oh, nusu saa hivi, atakuja mtu anayelitwa Omri, ambaye ni baba yake Ahabu, ambaye tutazungumza kumhusu

kwa undani, ambaye atasema, hapana, unajua, tunahamisha mji mkuu hapa. Sasa tena, kwenye ramani , unaonekana mdogo. Ni mdogo kweli.

Najua hilo. Lakini kuhamia Samaria ni kama kuhamia ulimwengu tofauti. Kwa sababu, kama nilivyosema muda mfupi uliopita, kijiografia iko wazi zaidi.

Anapochagua kuhamisha mji wake mkuu, Samaria, anatoa taarifa hadharani. Ninakubali utamaduni uliopo. Ni wa Wafoinike. Umejaa ibada ya Baali.

Mwana wa Omri, Ahabu, atakubali ibada ya Baali kama dini ya serikali. Hakukuwa na utengano wa kanisa na serikali wakati huo.

Na sehemu yake inasaidiwa na kuhimizwa na kuhamia Samaria hapa hapa. Kwa hivyo, utahitaji kujua miji hiyo mitatu mikuu na matokeo ya kuhamia huko. Nini kinatokea kwenye Mlima Karmeli? Mlima Karmeli, kama tunavyojua, ni kitu hiki kinachojitokeza hapa ndani ya Bahari ya Mediterania, sehemu ya juu ya mlima.

Kwa kweli inaenea urefu huu wote. Huko ndani kabisa, kilele, nini kinatokea kwenye Mlima Karmeli? Hadithi maarufu. Matt? Ndiyo.

Manabii wa Baali dhidi ya manabii wa Eliya. Sio manabii wa Baali tu, bali pia Baali na Ashera. Wote wako katika fujo hili kubwa.

Hili hapa jambo la kuvutia kuhusu hili. Ukiangalia ramani hii, hapa kuna Sidoni, hapa kuna Tiro , na pale kuna Foinike, ambayo kitaalamu ni eneo la udhibiti wa Foinike. Lakini kufikia wakati wa masimulizi yetu ya Eliya, Wafoinike walikuwa wamepanua utawala wao hadi Mlima Karmeli.

Ilikuwa mpaka. Ilikuwa mpaka wa asili. Ni mlima.

Inatumika kama kizuizi. Na kimsingi, una Wafoinike wanaoabudu Baali wakidhibiti hadi hapa. Hiyo ina maana kwamba wameyashinda baadhi ya makabila ya kaskazini, sivyo? Wameyashinda Asheri, kabila lililo hapa juu.

Sasa, hilo linakuwa muhimu tunapozungumza kwa takriban dakika 20 kuhusu pambano kati ya manabii wa Baali, Ashera, na Eliya. Kwa hivyo, shikilia hilo. Yezreeli, nililitaja muda mfupi uliopita, hapa hapa.

Sio mbali sana na Samaria. Kama ilivyotokea, wakati wa ufalme uliogawanyika, mara nyingi sana wakati wa baridi kali, familia tawala, familia ya kifalme, ingehamisha kituo chao cha shughuli kutoka Samaria, ambayo ni kama mwinuko wenye upepo, baridi na mwinuko mrefu, hadi Yezreeli, ambayo ni mwinuko wa chini .

Ni joto zaidi. Hazina kipashio cha kati kama mimi na wewe. Hazingeishi Massachusetts mwezi Februari.

Lakini unaelewa hoja. Yezreeli pia, kwa njia fulani, ilikuwa mji mkuu kidogo, aina ya mji mkuu wa pili. Hilo ni muhimu kwa sababu tuna Yezebeli hapo na hilo litakuwa muhimu katika hadithi yetu ya Eliya pia.

Naam, Mlima Horebu haupo kwenye ramani, sivyo? Uko chini kabisa katika Rasi ya Sinai. Tutamlazimisha Eliya akimbilie huko. Mambo haya yote, haya matatu, yanahusiana na hadithi yetu ya Eliya.

Gileadi ya Mbali iko hapa. Na huwezi kusoma maandishi madogo, au kama unaweza, una macho mazuri sana. Lakini maandishi madogo ni muhimu.

Inasema huu ni uwanja wa mapigano wa mara kwa mara kati ya ufalme wa kaskazini na Syria. Kumbuka, Syria ni eneo letu la ulinzi kaskazini na mashariki mwa ufalme wa kaskazini. Na zaidi ya hapo, itakuwa ni yeyote atakayehibiti Mesopotamia.

Labda ni Waashuri. Labda ni Wababiloni. Inategemea ni kipindi gani cha wakati tunachozungumzia.

Mji mkuu wa Syria, au Aramu, ni Damasko. Hapa juu. Na watu hao, kwa njia, tena, suala lingine la kijiografia hapa.

Barabara hii si mstari mwekundu tu kwenye ramani. Hiyo ni njia muhimu sana ya biashara. Na kwa hivyo, yeyote anayehibiti makutano muhimu na muhimu kama Remote Gilead ana nguvu nyingi sana.

Ndiyo maana Israeli mara nyingi hupigana na Syria kuhusu hili. Lilipaswa kuwa la kabila la Manase. Haikuwa hivyo kila wakati.

Mara nyingi walishindwa na kupoteza. Kwa hivyo, je, ninaelewa hili? Hizi ni sehemu muhimu ambazo utahitaji kujua. Rudi nyuma na upate ramani mahali fulani katika atlas.

Labda nyuma ya Biblia yako kulikuwa na moja. Una maswali yoyote? Ndiyo, Trevor? Je, unaweza kurudia tu uliyosema kuhusu Yezreeli? Niliyosema kuhusu Yezreeli. Inapendeza vya kutosha, hatuisomi katika maandiko, lakini inaonekana wazi unapoifungua kama mji mkuu wa majira ya baridi kali kwa watu wa Ufalme wa Kaskazini.

Kwa hivyo, mji mkuu wao ni Samaria, lakini wanatumia muda mwingi Yezreeli. Kuna joto zaidi huko. Na hilo lina maana kubwa.

Sawa, asante. Tunaendeleaje? Ninahisi kama ninajifanya mlafi sana leo. Unajua, kwa baadhi ya watu, fasihi ya hekima inavutia zaidi kuliko historia.

Lakini historia ina masomo mengi kwetu. Haya basi—siasa za kimataifa.

Kuna mambo machache zaidi unayohitaji kujua. Hii ni kupitia tu kile ambacho umekuwa ukisoma katika ulinganifu wa Agano la Kale, kwa njia. Kwa hivyo, tengeneza viunganishi hivi vidogo.

Siria inatawaliwa na mtu anayeitwa Ben-Hadad. Umesoma kumhusu katika maandishi. Wafalme wa Kwanza 20 inamtaja Ben-Hadad.

Litakuwa jina muhimu. Inaonekana kuwa jina la nasaba. Huenda kuna zaidi ya mmoja wa hawa jamaa.

Ben inamaanisha mwana. Kwa hivyo, huyu ni mwana wa Hadadi. Hadadi ni sambamba nyingine ya kilugha na Baali au Baali.

Kwa hivyo ni wazi kwamba kiongozi wao ana jina ambalo limeunganisha ndani yake jina la Mungu wao. Unaona hili katika majina ya Waisraeli pia. Aviyah, Abiya.

Aviyah inamaanisha Yahweh ni baba yangu. Tunaweza kuendelea na kuangalia baadhi ya maana zingine pia. Jambo lingine tunalotaka kutambua ni kwamba Ashuru ni nchi nyingine yenye nguvu huko Mesopotamia.

Haipaswi kuchanganyikiwa na Syria. Na mmoja wa watu wetu wakuu kimataifa hapa, kijiografia kisiasa, atakuwa mtu anayeitwa Shalmaneser III. Utasoma baadhi ya maandishi ambayo yamo katika Agano la Kale yanayofanana na Shalmaneser III.

Ninachotaka utambue ni kile nilichonacho hapa. Anamtaja Ahabu, Ahabu akiwa mwana wa Omri. Shalmaneseri wa Tatu pia anamtaja Yehu, mfalme mwingine wa kaskazini ambaye tutamrejelea baadaye wiki hii.

Hilo linatuambia kwamba ingawa hawa jamaa walikuwa wafalme waovu sana, na kama hujui hilo bado, utasoma maandishi hayo mara tu utakaposoma. Katika ngazi ya mlalo, wanaonekana wazuri. Unajua, nchi zingine zinawatambua.

Ahabu na Omri wanatajwa na maandishi nje ya hili kwa sababu falme zao zina nguvu zaidi, kubwa zaidi, na zina watu wengi zaidi. Lakini hilo halimsumbui Mungu sana.

1 Wafalme 16 ina neno baya sana la kusema kuhusu Ahabu. Mfalme mbaya zaidi kuwahi kutokea, tunajifunza. Sawa? Naam, basi, hatimaye, jambo lingine tunalohitaji kusema kuhusu mambo ya kimataifa labda ndilo ufunguo wetu kuhusu kile

kinachoendelea na simulizi la Eliya, na hilo ni Foinike, ambalo nimetaja muda mfupi uliopita.

Sasa, tulizungumzia Baali tulipozungumzia Kitabu cha Waamuzi. Kwa hivyo, hebu tujikumbushe tu kuhusu kile kinachoendelea hapa. Baali ndiye, kama nilivyoona, mfalme wa miungu.

Una El, lakini basi una Baali, na una Anat, na una wengine wachache, na wengine wachache, wengi katika pantheon hii ya Wakanaani. Lakini yeye ni mmoja wa aina kuu za honcho. Na sababu ya yeye kuwa muhimu sana kwa mtu yeyote anayeishi katika eneo hilo ni kile ambacho nimeandika kwenye ubao.

Baali hudhibiti mvua, dhoruba, na radi. Unakumbuka kwamba ukingo huu wa kusini-mashariki, samahani, wa kusini-magharibi wa Hilali Yenye Rutuba unategemea riziki yake kamili kwa mvua na dhoruba? Ni dhoruba zote zinazotoka Bahari ya Mediterania ndizo zinazowaletea tija katika kilimo. Ikiwa hawana mvua, ni kwaheri kwa sababu hawana mito ya kufanya kazi nayo.

Kwa hivyo, ilikuwa ni jaribu kubwa sana na la ajabu kwa watu kujaribu kufanya mambo ambayo yangemdanganya Baali, ili Baali alete mvua, na kadhalika, na kadhalika, na kadhalika. Na kama hufikirii kwamba hakuna kufanana kwa wakati huu, fikiria tena. Tunafanya kila aina ya mambo ili kujaribu kumdanganya Mungu ili kujaribu na kufanya mambo tunayotaka afanye.

Dhambi ya kuabudu sanamu katika kesi hii, ni wazi kwamba ndivyo ilivyo, na tumeona mtindo huu mara kwa mara, wakikataa utawala wa Mungu juu yao na kujaribu kumfanya Baali afanye wanachotaka Baali afanye, ili kukidhi mahitaji yao wenyewe. Ni aina ya kitu kinachojihudumia sana. Kwa hivyo hizo ndizo siasa zetu za kimataifa, na kama tulivyosema hapo awali, siasa hufungamana na dini katika sehemu hii ya dunia.

Sawa, usisahau hilo. Jambo moja baya zaidi ni chati yenye majina na tarehe. Loo, Mungu apishe mbali.

Tunapaswa kujua majina na tarehe tunaporejea kwenye historia. Hapa kuna ninachotaka uone kuhusu hili. Tutakuza hili.

Kila siku, tutaongeza zaidi kidogo. Sawa, lakini hapa tunaanza. Hakuna tarehe nyingi ninazotaka ujue, lakini hii nataka ujue.

Mgawanyiko katika ufalme. Kulingana na unayesoma, inaweza kuwa 933, inaweza kuwa 931, lakini unajua hiyo inakaribia vya kutosha, sivyo? 931, una kujitenga kwa majimbo kumi ya kaskazini, ikiwa utafanya hivyo, kutoka kwa muungano mzima. Yeroboamu, mwana wa Nebati, atakuwa mtu anayetawala.

Anaanzisha nasaba ya kwanza. Majina haya yenye rangi ni majina ya nasaba. Kwa hivyo, Yeroboamu alikuwa nasaba yetu ya kwanza.

Baasha atakuwa nasaba ya pili. Omri atakuwa nasaba ya tatu. Tutaongeza moja zaidi, Bwana akipenda, wakati ujao.

Sawa? Kwa hivyo hilo ndilo jambo la kwanza tunalotaka kukumbuka. Jua majina hayo ya nasaba. Angalia jinsi kupinduliwa kulivyo kwa kasi.

Na kama ulivyosoma katikati ya mistari, huna haja ya kusoma katikati ya mistari. Unasoma katikati ya mistari hii. Unajua, hawa jamaa hawadumu kwa muda mrefu sana. Zimri, sawa, anadumu kwa muda mrefu... Unajua anadumu kwa muda gani kama mtawala? Trevor? Loo, hata kidogo.

Hata kidogo, Chris. Siku saba. Siku saba.

Kwa maneno mengine, mambo yako katika ghasia za ajabu, msukosuko, mambo ya msukosuko yanaendelea. Na kwa hivyo Omri atakapochukua madaraka, ni baada ya wakati wa msugvano wa ajabu na ugomvi katika ufalme wa kaskazini. Omri na Ahabu wataweka utulivu fulani.

Huenda tutaona zaidi kuhusu hilo wakati ujao. Sasa, hebu tuangalie majina ya kinabii ili kujaribu kuweka mambo mahali pake. Ahiya ndiye jamaa ambaye, kumbuka, alirarua vazi hilo, na atakuwa na mambo mengine ya kuwaambia Yeroboamu na mke wa Yeroboamu kuhusu mwana wa Yeroboamu.

Tutazungumzia kuhusu mtu wa Mungu baadaye kidogo. Kwa kweli anatoka kusini, lakini ataenda kutoa unabii kaskazini. Sitamtaja Shemaya katika hotuba, lakini najua tu kwamba yuko huko.

Hanani ni muhimu, na bila shaka Eliya ndiye mtu wetu mkuu. Leo, tutajaribu kuwapata wafalme wa kusini kupitia Rehoboamu, Abiya, Asa, na hilo ndilo tu tutakalofanya kwa ajili ya kusini. Tutamwokoia Yehoshafati kwa ajili ya wakati ujao, na tayari tumeona ushawishi wa kigeni ambao ni muhimu zaidi katika kipindi hiki cha wakati.

Tena, chati hii itaendelea kukua tunapoendelea na kipindi cha ufalme uliogawanyika. Hebu tuzungumzie kidogo kuhusu kinachotokea katika mgawanyiko huu wa ufalme. Je, Rehoboamu ana kosa gani katika hukumu? Anafanya nini kibaya, Rebeka? Ndiyo.

Rehoboamu alipokuwa mfalme, alikuwa mwerevu kwa njia moja. Anaenda Shekemu. Hakukaa Yerusalemu.

Anaenda Shekemu, lakini watu wa huko wanakuja kumsihi na kusema, baba yako, Sulemani, alifanya maisha yetu kuwa magumu. Kodi, kazi ya kulazimishwa, kwa sababu, bila shaka, Sulemani alikuwa akijenga hekalu, na hilo linahitaji kodi na kazi ya kulazimishwa na kadhalika. Na hivyo watu wanamsihi mwana wa Sulemani.

Na kama Rebeka alivyosema, Rehoboamu anawashauri wazee wanaosema, kwa nini msiwe na huruma? Anawashauri vijana wanaosema, muwe wagumu. Na, bila shaka, anaenda na wa mwisho, na hilo linawafukuza makabila hayo ya kaskazini, na ni kutoka kwa Bwana. Lakini angalia jinsi Rehoboamu pia anavyohusika katika mchakato huo.

Yeye si tu mtumwa asiye na akili katika jambo hili. Anafanya chaguo baya. Kwa bahati mbaya, Yeroboamu anaweka kile ambacho tayari nimekuelezea.

Na tena, najua hili linaweza kuwakera baadhi ya watu, lakini hilo ndilo linalosababisha. Anajaribu kuifanya iwe rahisi kutumia. Na kuna hatari katika kufanya mambo kuwa rahisi kutumia.

Unapoweka pamoja 1 Wafalme na 1 Mambo ya Nyakati kuhusu hili, tunaona mambo haya yakitokea. Na ni chukizo kubwa kwa kile ambacho Mungu amesema katika agano. Ni washiriki wa familia ya Haruni, ambaye alikuwa Mlawi, pekee, ambao wangukuwa makuhani.

Yeroboamu anamteua mtu yeyote anayetaka kuwa kuhani, sivyo? Sasa, utakumbuka katika Hesabu sura ya 16, familia nzima ya Kora ilikufa kutokana na kufanya uamuzi wa aina hiyo. Kwa hivyo, tunajua ni makosa. Anaweka ndama wa dhahabu huko Betheli na Dani.

Tayari nimezungumzia hilo. Pia imetajwa katika Mambo ya Nyakati kwamba anaweka sanamu za mbuzi. Kwa hivyo, kuna ibada ya sanamu inayoenea kote hapa.

Na kisha ana ujasiri wa kusema, hawa ndio miungu yenu iliyowatoa Misri. Huo ni kufuru. Tena, ni kuvunja zile amri tatu za kwanza kati ya Amri Kumi.

Sikukuu iko katika mwezi wa nane; kuna tatizo gani na hiyo? Sikukuu, sikukuu ya vuli ilipaswa kuwa lini? Mwezi wa saba, sivyo? Sikukuu ya Vibanda, wakati ambapo wangepaswa kwenda Yerusalemu na mambo yote ya ajabu. Anaianzisha katika mwezi wa nane.

Rahisi sana. Loo, nyinyi hamjafika huko bado? Hakuna shida. Njooi tu hapa.

Ni mwezi mmoja baadaye. Hakuna shida. Nina vitu unavyoweza kuabudu katika eneo hili pia.

Kama ninavyokueleza, watu waaminifu walielekea kusini. Walijua vyema zaidi. Na inataja kwamba kuna watu kutoka makabila mbalimbali, si Walawi pekee ambao hawajapendezwa na hili, bali wengine pia huenda kusini.

Sasa, jambo moja tu la kuzingatia, na tena, najua ninahubiri ninaposema hivi, lakini moja ya sababu ambazo Yeroboamu angeweza kuvumilia hili ni jambo lile lile lililotokea ambalo tulilionna mwishoni mwa Kitabu cha Waamuzi. Kulikuwa na ukosefu mkubwa wa ujuzi wa agano. Watu hawakujua masharti au masharti ya agano, na kwa hivyo, hii labda ilionekana vizuri sana.

Na tena, ilikuwa rahisi zaidi. Kirafiki. Na, bila shaka, tuna aina hiyo ya tatizo leo.

Kama watu hawajui Biblia, kuna mambo mengi yanayoonekana vizuri kwa sababu yana sura ya kile ambacho ni cha kawaida. Naam, katika muktadha huo... Ndiyo, Rebeka, endelea. Sawa, kwa maneno mengine, Rehoboamu na Yeroboamu ni akina nani? Rehoboamu ni mwana wa Sulemani, sawa? Sulemani ana kundi la wana, lakini Rehoboamu ndiye atakayekuwa mfalme anayemrithi Sulemani.

Kwa hivyo yuko katika ukoo wa Daudi. Yeroboamu, mwana wa Nebati, ndiye mhusika ambaye tayari katika 1 Wafalme 11 alikuwa amemwasi Sulemani kisha akalazimika kukimbilia Misri. Mara tu Sulemani alipokufa, Yeroboamu anarudi kwa sababu anajua wakati wake umefika.

Kwa hivyo, atakuwa mtu kutoka ufalme wa kaskazini, ambaye atakuwa mfalme wa kaskazini. Rehoboamu yuko kusini. Naam, Rehoboamu yuko kusini, Yeroboamu yuko kaskazini.

Kwa hivyo, Yeroboamu ana ufalme mkubwa zaidi, wenye nguvu zaidi, na wenye ushawishi zaidi katika hatua hii, lakini Rehoboamu ana nasaba ya Daudi na Yerusalemu na kabila la Yuda. Hiyo haimaanishi kwamba Rehoboamu ni mkamilifu. Ana matatizo yake mwenyewe pia, kama tunavyoona tunapoendelea kusoma sura ya 14 hapo.

Ndiyo, swali zuri. Kama una maandishi yako, nataka kusoma sehemu za mtu huyu wa Mungu kutoka kwa mradi wa Yuda katika sura ya 13. Kwa neno la Bwana, mtu wa Mungu kutoka Yuda alikuja Betheli kama Yeroboamu... je, unaona hili? Hakuna kuhani... aliyekuwa amesimama karibu na madhabahu kutoa sadaka.

Kwa njia, katika sura hii, kama umeisoma, kama hujaisoma, isome. Ni sura ya kuvutia. Lakini katika sura hii, kuna watu wawili wanaohudumu kama manabii.

Umegundua kwamba hakuna hata mmoja wao aliyetajwa jina? Kuna mtu wa Mungu kutoka Yuda. Tutazungumzia zaidi kumhusu hivi punde. Na kuna nabii mzee kutoka Betheli ambaye pia hakutajwa jina.

Labda... kwa sababu kutaja majina ni heshima. Labda maandishi hayo yanawaficha majina yao kwa sababu wote wawili ni waasi na wanafanya mambo ambayo hayana msingi wowote. Lakini hebu tuone kinachoendelea.

Mtu wa Mungu anakuja, na anasema, moja kwa moja huko Betheli ambapo ndama wa dhahabu yuko, Ee madhabahu, madhabahu, hivi ndivyo Bwana asemavyo. Mwana anayeitwa Yosia atazaliwa katika nyumba ya Daudi. Juu yako, atawachinja makuhani wa mahali pa juu.

Na atachoma mifupa ya wanadamu hapo. Na kutakuwa na ishara. Mstari wa 3, Madhabahu itapasuka na majivu yake yatamwagika.

Mambo machache tu ya kusema. Je, una wazo lolote wakati Yosia atakapotokea? Ni kipande cha manyoya baadaye. Yosia hatatokea hadi yapata mwaka 625 KK.

Ndiyo, BC. Hiyo ni kama miaka 300 baadaye. Sasa, unapokuwa na unabii wa muda mrefu hivyo, mtu yeyote atajuaje? Watu hawa wote watakuwa wameamka na kufa kufikia wakati huo, miaka 300 baadaye.

Unapokuwa na, pamoja na unabii, ishara iliyotolewa, ishara hiyo ni kitu kinachotokea kwa karibu kwa mpangilio ili watu hawa wajue kwamba unabii wa muda mrefu pia utatimia. Je, hiyo inaeleweka? Ishara hiyo hutokea. Madhabahu hupasuka.

Majivu yanamwagika. Na cha kushangaza, kuna ishara ya pili pia kwa sababu Yeroboamu anasumbuliwa kidogo na hili. Ananyoosha mkono wake na mkono wake unanyauka.

Na kisha mtu huyu wa Mungu kutoka Yuda anaomba, na amepona tena. Lakini mambo hayo mawili yaliyopo hapo hapo ambayo watu wanaweza kuyaona yanapotimia ambayo yanaonyesha ukweli kwamba unabii wa muda mrefu kuhusu mtu anayeitwa Yosia, ambaye tena haonekani kwa muda mrefu, hilo pia litatokea. Kumbuka hilo kwa sababu hapa sio mahali pekee ambapo tutaona ishara, ishara za kinabii.

Kwa hivyo, endelea na hilo. Ni muhimu. Kwa vyovyote vile, hilo linafunguka na kisha Yeroboamu anapigwa kwa muda.

Kwa hivyo, anasema, kwa nini usirudi nyumbani nami? Na nabii ambaye hakutajwa jina, mtu wa Mungu kutoka Yuda anasema, hapana, siwezi kufanya hivyo. Niliambiwa kwamba Yosia hakupaswa kula hapa na hakupaswa kurudi kwa njia ile ile niliyokuja. Lazima nianze.

Na kisha nini kitatokea? Nabii mzee kutoka Betheli anakuja. Acha nikusomee. Niko katika mstari wa 18.

Na kwa njia, angalia anatoka Betheli. Antena zako, ikiwa unasoma kwa makini, zinapaswa kuwa zinapunga mkono wakati huu. Huyu jamaa alipaswa kufanya nini mara tu ndama wa dhahabu alipowekwa? Labda alipaswa kusema maneno ya kukemea, sivyo? Huyu hapa ndama wa dhahabu.

Huyu hapa Yeroboamu akisema, hii hapa dini yako mpya kabisa. Na kuna nabii pale. Na hili linafanyika kwenye uwanja wake.

Na hasemi chochote. Au angalau hatujui kama anasema. Sasa, mtu fulani kutoka Yuda anatokea.

Mtu ambaye amekuwa na ujasiri wa kuvuka mipaka ya adui, ukitaka, na kutoa tamko hili. Nabii mzee labda, unajua, ana aibu, ana aibu, na sasa labda ana changamoto. Angalia anachofanya.

Mstari wa 18. Mimi pia ni nabii kama wewe. Na malaika aliniambia kwa neno la Bwana, mrudishe pamoja nawe nyumbani kwako, ale mkate na anywe maji.

Lakini alikuwa akimdanganya. Nami nakushauri uongo ni kwa sababu nabii huyu, unajua, anasumbuka na kuchanganyikiwa ndani na ameaibishwa. Na kwa hivyo, katika wakati mbaya, amekusudia kumkamata kijana huyu.

Na anafanya hivyo. Kwa sababu mtu wa Mungu kutoka Yuda anageuka, anakula na kunywa pamoja naye.

Kwa bahati mbaya, na kisha nabii mzee anasema, mstari wa 21. Hivi ndivyo Bwana asemavyo.

Uiasi neno la Bwana, wala hukushika amri aliyokupa Bwana, Mungu wako; ulirudi ukala mkate na kunywa maji mahali ambapo alikuambia usifanye hivyo. Kwa hiyo, utakufa.

Kwa hivyo, wote wawili wamevunja amri ya Bwana. Bila shaka, kijana huyo anapoondoka, kweli ameuawa na simba. Wana wa mzee huyo wanamwambia mzee huyo kwamba hivi ndivyo ilivyo.

Wanamzika nabii huyu kijana, mtu wa Mungu kutoka Yuda. Na nabii mzee ana hatia ya kutosha hivi kwamba anasema, nitakapokufa, tafadhali zikeni mifupa yangu pamoja na yake. Lakini angalia athari ya hadithi hiyo.

Utii ni muhimu sana katika muktadha huu—katika muktadha wowote—na hakuna hata mmoja wao aliyekuwa mzuri sana katika hilo.

Sawa. Kwa hivyo, hatima ya mtu wa Mungu kutoka Yuda. Tayari tumezungumzia hilo.

Na nimetoa pendekezo. Tena, ninasoma kidogo kati ya mistari, lakini nimetoa pendekezo kuhusu kwa nini nabii mzee angeweza kuwa mdanganyifu sana wakati huu. Kiburi chake mwenyewe, ningependekeza, kimekanyagwa.

Mambo mabaya. Hitimisho la kusikitisha ni kwamba licha ya haya yote, Yeroboamu habadilishi njia zake. Anaendelea na kuanzisha dini yote ya uongo, na inaendelea kuwa mtego kwa muda wote uliobaki wa ufalme wa kaskazini.

Naam, huo ndio mgawanyiko katika ufalme. Tunahitaji kufuata kidogo uasi na baadhi ya mambo yanayoendelea. Rehoboamu kama nilivyosema muda mfupi uliopita na kama 1 Wafalme 14 inavyotuambia anaanza vizuri sana, lakini kisha anashindwa kweli.

Na anajihusisha na uasi mwingi wa kidini. Anaweka mahali pa juu, mawe matakatifu, nguzo za ashera kwenye kila kilima kirefu chini ya kila mti unaostawi. Huo si urithi mzuri sana wa kiroho wa kuacha.

Lakini tena, inawavutia watu kwamba, hivi ndivyo utamaduni mwingine unavyofanya. Hivi ndivyo watu wanaotuzunguka wanavyofanya. Inaonekana kunukuu kazi isiyo na nukuu.

Na hivyo wanavutiwa nayo. Huko kaskazini, mambo ya aina hiyo yanaendelea. Na kwa njia, tumezungumzia tu kuhusu adhabu ni kwamba Farao Shishaki anavamia na tuna vitu kutoka kwa Shishaki.

Maandiko ya Wamisri yanamwita Shishaki . Ni mtu yule yule anayezungumzia uvamizi wake hadi Yuda, Israeli. Nasaba ya Yeroboamu inaisha mapema sana pia.

Mwanawe Abiya afariki. Mwanawe Nadabu auawa. Nasaba ya ukoo mfupi sana.

Sasa tutaendelea. Sasa umemaliza, na hapa ndipo tunapoanzia S yetu kwa ajili ya kusini na N yetu kwa ajili ya kaskazini. Wafalme wa Kwanza 15 inaelezea aina mbili tofauti za mambo yanayoendelea.

Asa, labda unaitamka Asa . Nitafanya yote mawili ili tu tuendelee kufuatilia hapa. Asa ni mfalme mzuri katika ukoo wa Daudi.

Anafanya yaliyo sawa. Najua nimemkwepa mfalme wa kusini, Abiya, lakini usijali kumhusu, sawa? Tunaendelea kumhusu Asa kwa sababu ni mtu muhimu sana. Na kama ninavyokuonyesha baadhi ya mambo anayofanya.

Kuondoa sanamu zilizowekwa chini ya Rehoboamu. Kuondoa tu vitu hivyo. Unaposoma Mambo ya Nyakati, sambamba na Mambo ya Nyakati, tunagundua pia kwamba amepata ushindi wa ajabu dhidi ya mtu anayeitwa Zera, Mkushi.

Kushi ni eneo lote lililo kusini mwa Misri na tunaambiwa kwamba kuna jeshi kubwa la uvamizi linaloingia. Jeshi kubwa la uvamizi. Kitu ambacho hawakuweza kustahimili wenyewe.

Na bado, kwa msaada wa Mungu, Asa, anayemwomba Mungu moja kwa moja, anaweza kuwapinga watu hawa katika eneo la Shefela, akikumbuka eneo hilo la nyanda za chini kusini na magharibi mwa Yerusalemu. Hapo ndipo vita vinapofanyika. Asa anasifiwa kwa sababu katika muktadha huo alimtegemea Bwana.

Na nabii anakuja na kumwambia hili ni jambo zuri. Umefanya lililo sahihi. Hongera.

Hongera. Namshukuru Bwana. Ni jambo zuri kufanya.

Lakini basi, kama tunavyofanya mara nyingi wakati mwingine, anatishiwa, na wakati huu si kutoka kwa jeshi kubwa kutoka kwa himaya ya Kushite, wakati huu tu kutoka kwa ujanja kutoka kaskazini. Sivyo? Je, hilo halivutii? Mambo makubwa aliyomtegemea Bwana ni makubwa. Tishio dogo linafikiri anaweza kulipata kwa kutumia akili na diplomasia yake mwenyewe, lakini ni kosa kubwa.

Lakini hivi ndivyo inavyotokea. Rudi tena na uisome katika 1 Wafalme 15 ikiwa hujapata nafasi ya kuiangalia bado. Baasha anakuwa mfalme.

Nasaba ya pili. Anajifikiria vizuri, unajua nini, twende kusini tuchukue Rama. Na unafikiri hivyo? Mara tu atakapokuwa na Rama, anadhibiti trafiki inayoingia na kutoka Yerusalemu.

Hii inamnyonga Yerusalemu. Hii inamnyonga ufalme wa kusini. Inamfanya maisha kuwa magumu sana kwake.

Amesukuma mpaka sasa hadi Benyamini. Badala ya kupiga magoti na kumwomba Bwana, Baasha anafanya nini? Anatumia diplomasia. Ni nani mwenye nguvu kubwa hapa juu? Iko juu sana mahali fulani.

Syria. Ben-Hadadi. Unawakumbuka? Na Baasha kimsingi anasema nadhani nitawalipa tu.

Watakuwa msaada sana. Wanaweza kuja na kushambulia ufalme wa kaskazini kutoka kaskazini. Hilo litaondoa vikosi vyote vya kijeshi shingoni mwangu, nami nitakuwa huru kufanya ninachohitaji kufanya hapa kijeshi.

Na hivyo, anafanya hivyo. Ben-Hadadi anashambulia, anachukua maeneo muhimu sana kaskazini, anayataja katika Wafalme wa Kwanza sura ya 15 kama njia ya uvamizi, na Baasha, akiwa mkweli katika umbo lake, anaondoka. Wanapanda na kupigana, na Asa anasema ha, hii hapa nafasi yangu. Anaimarisha Mit zpah , anaimarisha Geba na kugundua kuwa analinda eneo hili muhimu sana la makutano hapa.

Je, hilo limemfikia Bwana vizuri sana? Ni swali lisilo na shaka, sivyo? Hapana. Nabii anarudi kwake na kusema umefanya kosa kubwa. Ulimwamini Bwana dhidi ya Wakushi; ulipaswa kufanya hivyo hapa pia.

Jina la nabii ni Hanani. Unaweza kusoma yote kuihusu. Mambo ya Nyakati yanaelezea hili zaidi ya Wafalme. Ndiyo maana ulinganifu wa Mambo ya Nyakati ni muhimu hapa.

Naam, hiyo inatosha kwa hilo. Naam, Kaitlin? Ni aina ile ile ya muundo tuliyoiona wakati katika ushindi, Yoshua na Waisraeli badala ya kushauriana na Bwana wakati Wagibeoni walipokuja, waliona tu sawa, mkate uliovunda, viatu vilivyochakaa, hebu tufanye mkataba. Sisemi hata kidogo kwamba ni makosa kutumia akili zako, sivyo.

Lakini walipuuza mchango wa Mungu kuhusu mambo haya. Walifanya hivyo chini ya Yoshua katika hali hiyo yote, ambayo ilimaanisha kuwa walikuwa wamebanwa na mambo ya Wagibeoni kwa karne nyingi zijazo, hasa Wagibeoni wakiwataka wazao wa Sauli wawaue. Hapa, jambo hilo hilo litaendelea.

Kimsingi, Asa alipaswa kumshauri Bwana katika muktadha huu na kisha kuendelea kutoka hapo. Huo ndio uhakiki wa kinabii. Naam, Rebecca.

Rama ndiye anayeenda na kuichukua na kuanza kuichukua na akishaipata, anakuwa na njia panda. Barabara hii si bora zaidi. Inapaswa kupitia Rama moja kwa moja.

Rama ndipo njia panda zilipo. Hilo ndilo Basha anajaribu kufanya. Mara tu anapofukuzwa ili kulinda mipaka yake ya kaskazini, basi Asa kwa busara sana anaimarisha mipaka hiyo miwili, Mitzpa na Geba.

Badala ya kumshauri Mungu kuhusu nifanye nini wakati Basha anapogonga mlango wangu wa nyuma, anafanya tu diplomasia hii yote na kumlipa Ben-Hadad pia. Namaanisha, hiyo ndiyo sehemu nyingine. Anafanya muungano na chombo cha kigeni, kisichomcha Mungu, tuseme, chombo, chombo cha kisiasa.

Naam, kuna mengi zaidi ya kufanya, nadhani. Nasaba ya Omri. Ibada ya Baali si mpya, lakini Omri ana mwana.

Jina lake ni Ahabu. Ahabu anaoa nani? Jina lake linaanza na J, Yezebeli. Yezebeli ni mwanamke Mfoinike, bibi harusi Mfoinike.

Pia si mtu wa kustaajibisha. Ni mwanamke mbaya sana kulingana na aina ya mambo anayofanya na ukatili anaofanya. Na nia yake, pamoja na Ahabu, kama ninavyokuonyesha, ni kufanya ibada ya Baali iwe dini ya serikali.

Na hilo litakuwa na matokeo ya muda mrefu. Kwa vyovyote vile, nasaba ya Baasha inaisha, Il anauawa, na Zimri anatawala kwa siku saba, kama tulivyosema. Kaskazini inaingia katika machafuko makubwa.

Na kisha Omri, ambaye ni jenerali, yeye ni jenerali mkuu katika jeshi, atachukua nafasi. Ni mapinduzi ya kijeshi. Kimsingi ndicho kinachoendelea.

Kumekuwa na vita vya wenyewe kwa wenyewe. Anachukua madaraka na kwa namna fulani analeta utulivu na yeye ndiye atakayehamisha mji mkuu hadi Samaria. Kwa kufanya hivyo, kama nilivyokwisha sema tayari, anafungua ufalme wote wa kaskazini kushawishiwa na Foinike na hasa ushawishi wa kidini.

Ahabu anamwoa Yezebeli. Wanamkataa Bwana na kumchagua Baali, mungu wa mvua, ngurumo, uzalishaji wa kilimo, na bila shaka hilo linamwekea Eliya msingi. Sura ya 17, mstari wa 1. Eliya Mtishbi, ambaye anaruka tu kwenye tukio bila msingi wowote.

Anatoka ng'ambo ya Yordani. Gileadi iko upande wa mashariki wa Yordani. Na anamwendea Ahabu na kusema, kama Bwana, Mungu wa Israeli, aishivyo, ninayemtumikia, hakutakuwa na umande wala mvua katika miaka michache ijayo isipokuwa kwa neno langu.

Na, bila shaka, tunajua hiyo ni miaka mitatu na nusu. Kitabu cha Yakobo kinavutia; hatutaangalia sasa, lakini sura ya 5 inazungumzia jinsi maombi ya bidii ya mtu mwenye haki yanavyotimiza mengi. Namaanisha, huo ni ukweli tunaoujua.

Maombi ya bidii ya mtu mwenye haki hutimizwa. Lakini Yakobo anamtumia Eliya kama mfano wake, ambaye, kama Yakobo anavyoendelea kusema, aliomba, na kwa miaka mitatu na nusu, hapakuwa na mvua. Na kisha, bila shaka, kama tutakavyoona baada ya muda mfupi, anaomba tena, na mvua ikanyesha.

Katika kipindi hicho cha miaka mitatu na nusu, kwanza kabisa, anavuka Yordani na kujificha. Lakini mambo yanakauka huko pia. Halafu, si jambo la kuvutia kwamba anaenda Foinike?

Anajificha kwenye nyasi za Baali. Umegundua hilo? Anaenda kwenye eneo la nyumbani la Baali. Cha kufurahisha ni kwamba ni mwanamke kutoka Sarepta.

Wakati huo huo, kuna mtu anayeitwa Obadia. Je, kuna yeyote anayejua jina Obadia linamaanisha nini? Mtumishi wa Bwana. Mtumishi wa Yahweh.

Huyu si Obadia aliyeandika kitabu hicho cha sura moja katika Manabii Wadogo. Tutamfikia baadaye. Huyu ni mtu tu anayefanya kazi katika ua wa Ahabu na ni mtu mcha Mungu hata katika mahali pabaya na potofu ambapo kuna Obadia anayemtumikia Bwana kwa uaminifu.

Kuwalinda baadhi ya manabii wa Bwana kutokana na mkono mkali wa Yezebeli. Kwa hivyo, kumbuka hilo. Eliya anarudi na kumwambia Obadia unajua ni wakati wa mimi na Ahabu kuungana.

Obadia anaogopa kidogo, lakini anaipanga, kisha Eliya anamwambia Ahabu wakusanye manabii wote wa Baali. Sasa, moja ya mambo ya kwanza unayoona ni Eliya akiwatangulia watu katika mstari wa 21. Niko katika sura ya 18 sasa, na tutasoma baadhi ya mambo haya. Eliya anawatangulia watu, na anasema mtasitasita kati yao wawili hadi lini? Kwa maneno mengine, mtakaa kimya kwa muda gani? Mtakaa tu pale na kutotangaza utii wenu kwa muda gani? Ikiwa Bwana ni Mungu mfuateni.

Kama Baali ni Mungu mfuateni. Na kisha maandishi yanasema nini? Watu hawakusema chochote. Walifikiri kusema chochote ilikuwa njia salama ya kufuata.

Sio hivyo. Kwa njia, jina la Eliya linamaanisha Yahweh ndiye Mungu wangu. Eli Mungu wangu Yah Eliyahu Eliya ni Mungu wangu.

Hilo ndilo watu watakalosema mara tutakapokuwa na jambo hili la kuisimua. Kisha watasema Bwana yeye ni Mungu Bwana yeye ni Mungu lakini hawapo bado. Wana utata.

Watu hawa wote hukusanyika juu ya Mlima Karmeli, ambapo ni mahali pazuri pa kufanyia haya, na acha nirudie tu nilichosema muda mfupi uliopita. Karmeli huingia kwenye Bahari ya Mediterania. Milima mirefu hupata mvua nyingi kwa kawaida.

Baada ya miaka mitatu na nusu ya ukame, Mlima Karmeli umekauka. Kwa kweli, manabii wanazungumzia wakati Karmeli inapokauka, Amos Nahumu, basi mambo ni mabaya sana. Sasa Karmeli imekauka.

Ni mahali pazuri sana kwa sababu ni kwenye nyasi za Baali kwa manabii hawa wote kucheza na kujikatakata na kila aina, na hakuna kinachotokea. Na Eliya anawadhihaki,

kama unavyojua, na wanaendelea kufanya hivi, na hakuna kinachotokea. Na kisha Eliya anajenga upya madhabahu, anaziweka, na kumimina maji, maji ya thamani juu ya dhabihu hizi zote hadi zitiririke kwenye misingi ya madhabahu, na moto unashuka kutoka mbinguni.

Na kisha watu wanasema nini? Bwana ni Mungu Bwana ni Mungu lakini bado haijaisha sivyo? Eliya anapaswa kufanya nini baadaye? Sijasema hilo liweke hapa. Unakumbuka Kumbukumbu la Torati 13? Ikiwa nabii atakuja na kudai kusema kwa jina langu na kukuongoza mbali nami na kukuambia ufanye mambo ambayo si sehemu ya agano, unatakiwa kufanya nini naye? Ndiyo. Wachukue manabii wote wa Baali, asitoroke hata mmoja wao, uwapeleke kwenye kijito cha Kishoni na wauawe huko.

Na hivyo, manabii 450 wa Baali na Ashera watauawa katika muktadha huo kwa sababu wamewaongoza watu mbali na Bwana. Picha fupi ya kwamba kuna monasteri ndogo nzuri ya Karmeli juu ya Mlima Karmeli, na hapa kuna sanamu ya Eliya na yeye si Eliya mpole. Huyu ni Eliya mwenye upanga mkononi mwake na vitu ambavyo huwezi kuona chini ni vichwa vya manabii kwa sababu anatimiza neno la agano la Mungu. Kisha anaomba mvua inyeshe anakimbia mbele ya Ahabu hadi Yezreeli labda akitarajia kwamba sasa Ahabu na Yezabeli watasadikishwa kwamba Yahweh ndiye Mungu.

Unajua nini? Amekata tamaa sana kwa sababu Yezabeli anasema nitakurekebisha na anamtishia, kisha anakimbilia Mlima Karmeli, namaanisha Mlima Horebu, Mlima Sinai, akienda kwenye chanzo cha agano. Akiwa huko, mambo kadhaa yanatokea ambayo tunahitaji kuyapata, kisha nitakuacha uende. Kwanza kabisa sura ya 19 amekata tamaa na Bwana anazungumza naye. Cha kufurahisha ni kwamba, si sauti tulivu, ndogo. Kiebrania kinamaanisha ukimya mwingi baada ya tetemeko la ardhi baada ya moto. Bwana hayupo katika mambo hayo, lakini kisha Bwana anazungumza nami na kusema nina mambo matatu ya kufanya.

La kwanza ni kwamba utampaka mafuta Hazaeli, Yehu wa pili na Elisha wa tatu tutaona jinsi hayo yatakavyokuwa wakati ujao, lakini kimsingi Mungu anasema nina kazi ya kufanya, na kwa njia, kuna watu 7000 katika Israeli ambao bado hawajaapa goti lao kwa Baali. Hauko peke yako, pia hatujaona mwisho wa Eliya katika suala la miunganisho ya Agano Jipya kama unavyojua au unasoma Injili wakati Yohana Mbatizaji anazaliwa kabla hajazaliwa, baba yake anapokea ujumbe kutoka kwa malaika Gabrieli hekaluni na kinachosemwa ni kwamba atakuja katika roho na nguvu za Eliya, jambo ambalo linaendelea moja kwa moja katika Malaki sura ya 4 kwa sababu katika Malaki sura ya 4 inasema kabla ya siku kuu na ya kutisha ya Bwana kuja, nitamtuma Eliya, ambaye atageuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na mioyo ya watoto iwaelekee baba zao, la sivyo nitakuja na kuipiga nchi kwa laana.

Inashangaza, hivi ndivyo Malaki inavyoishia. Tutarudia hilo tunaposoma Malaki lakini angalia kwamba tuna uhusiano huo unaofanywa kati ya Eliya sasa na huduma ya Yohana Mbatizaji ambaye alikuwa mtangulizi wa Masihi bila shaka.

Mengi zaidi ya kusema lakini nadhani ni saa kumi na moja na nusu tutaonana Jumatano.